

**STRATEGII DE INFILTRARE ȘI ATRAGERE LA COLABORARE A
CULTELOR RELIGIOASE ELABORATE DE AUTORITĂȚILE
PROCOMUNISTE DIN ROMÂNIA ÎN PERIOADA 1945-1947, CU O
PRIVIRE SPECIALĂ ASUPRA CAZULUI
BISERICII ORTODOXE ROMÂNE**

George ENACHE

Cuvinte cheie: Biserica Ortodoxă Română, Ministerul Cultelor, culte religioase, 1945-1947, comunism

După prăbușirea dictaturii mareșalului Ion Antonescu la 23 august 1944, societatea românească a căutat să revină la un sistem de valori democratic. Din nefericire, intrarea României în sfera de influență a Uniunii Sovietice a condus în cele din urmă la instaurarea unui gen original de democrație: „democrația populară”. Acest proces istoric, care se întinde până la sfârșitul anului 1947, a însemnat exercitarea de către forțele comuniste a unor presiuni constante asupra instituțiilor statului și diverselor structuri socio-profesionale în scopul de a le ralia sau subordona intereselor proprii. Din 6 martie 1945, când forțele pro-comuniste au preluat controlul asupra instituțiilor statului, acțiunile în vederea instaurării regimului totalitar au căpătat o nouă intensitate.

În cadrul acestui proces, preluarea controlului asupra cultelor religioase a constituit o miză importantă, dat fiind rolul jucat de biserici în viața societății românești. Mai mult decât în alte domenii, comuniștii au încercat ca în domeniul religios să evite măsurile bruște, pentru a nu stârni reacții necontrolate din partea credincioșilor. Liderii comuniști s-au folosit de aspirațiile și contradicțiile dintre culte din perioada interbelică pentru a le manipula, aceasta în timp ce oficial se prezentau drept cei care aduc în România adevărata libertate religioasă. Pentru ca totul să pară mai convingător, în perioada 1945-1947 au fost adoptate o serie de drepturi pentru culte inimaginabile înainte de 1944, însă acestea au fost rapid retrase după ce puterea comunistă a fost consolidată.

Studiul de față reconstituie în fapt mecanismele care au fost puse în mișcare în vederea atingerii scopurilor enunțate mai sus, precum și interacțiunile stabilite între diversele structuri implicate, partide, parlament, guvern (în special Ministerul Cultelor), culte religioase. Ne-am concentrat atenția în mod special pe cazul Bisericii Ortodoxe Române, deoarece, în perioada de care ne ocupăm, ea este miza majoră, „infiltrarea” și

„supunerea” ei fiind esențiale pentru succesul acțiunilor ulterioare ale forțelor procomuniste. Activitatea altor culte religioase este invocată în cuprinsul textului în măsura în care acest lucru este relevant pentru felul în care autoritățile politice din anii 1945-1947 au pregătit terenul pentru „marele asalt” din 1948 la adresa cultelor și a vieții religioase.